

i souvislost mezi intenzitou aktivit profesní spolupráce a **spokojeností učitelů s pracovním prostředím**²⁷ (s vyšší intenzitou profesní spolupráce souvisí větší spokojenost s pracovním prostředím). V šetření TALIS 2013 nebyl sledován směr vztahu, a proto nevíme, zda je např. profesní spolupráce podporována spoluodpovědností aktérů školy za její fungování, nebo zda samotná profesní spolupráce učitelů obvykle vede i k podílení se na celkovém chodu školy. Obojí je však považováno za pozitivní jev a obojí, jak se ukázalo, významně pozitivně souvisí se spokojeností učitelů s pracovním prostředím.

Naopak se **neprokázala souvislost** mezi frekvencí profesní spolupráce učitelů a **školním klimatem vzájemného respektu**, jak jej hodnotili ředitelé²⁸, ani **atmosférou ve třídě**²⁹. Přitom, jak bylo řečeno v úvodu této kapitoly, profesní spolupráce učitelů i vnímaná atmosféra ve třídě (spolupracující chování žáků) pozitivně souvisí (mj.) s jejich větší subjektivně pocíťovanou zdatností v řízení třídy žáků. Bylo by tedy možné předpokládat také souvislost mezi profesní spoluprací učitelů a spolupracující atmosférou ve třídě.

2.2.2 Poskytování zpětné vazby mezi učiteli a její vnímání

Rozlišení mezi zpětnou vazbou poskytovanou od odlišných aktérů; poskytování zpětné vazby (i) od kolegů podle různých charakteristik

Výše bylo uvedeno, že ve školách, kde jsou učitelé zapojeni do profesní spolupráce, se mohou také učitelé častěji spolupodílet na rozhodování o záležitostech školy a jsou spokojenější s pracovním prostředím. V takovém prostředí je možné rovněž předpokládat, že si učitelé budou ve vyšší míře vzájemně poskytovat zpětnou vazbu ke své práci. **Zpětná vazba od učitelů** přitom může mít méně formální povahu a může být i bezprostřednější a cílenější než formální hodnocení od vedení školy, které u nás navíc mívá ve větší míře, než je tomu v mezinárodním průměru, dopad na plat či vyplácení odměn nebo jiné materiální dopady, příp. danému učiteli nemusí být prodloužena smlouva (viz [Národní zprávu](#), graf č. 21). Kromě toho může být hodnocení ze strany vedení školy v některých případech vykonáváno víceméně pouze s cílem splnit administrativní požadavky (u nás tento názor zastává 35 % učitelů).³⁰

V dotazníku učitelé uváděli, **od jakých aktérů** získávají ve své škole zpětnou vazbu (viz [Národní zprávu](#), s. 34). Ukázalo se, že v České republice, ale i v Polsku a na Slovensku (tedy v zemích, které jsou nám z účastníků šetření TALIS 2013 kulturně nejbližší) dostává zpětnou vazbu od ostatních učitelů zhruba polovina vyučujících (v ČR 52 %). Mezinárodní průměr činí 42 %. Kromě toho bylo v dotazníku rozlišováno mezi **šesti různými způsoby či situacemi**, na jejichž základě byla učitelé poskytnuta od jednotlivých aktérů zpětná vazba. Už jen **v datech za ČR** jsme u každého respondenta zjistili, zda v daném typu situací dostal zpětnou vazbu **(i) od někoho z kolegů učitelů, nebo jen od členů vedení školy**. Nebrali jsme v úvahu zpětnou vazbu poskytovanou osobami a orgány mimo školu (ta již nesouvisí s tématem spolupráce a komunikace

²⁷ Vyjádřené indexem, který byl sestrojen z položek uvedených v [Národní zprávě](#), grafu č. 42.

²⁸ Tento index vychází z odpovědí ředitelů škol a vyjadřuje míru jejich souhlasu s výroky, že zaměstnanci školy otevřeně diskutují o obtížích, že jsou názory spolupracovníků vzájemně respektovány, že je ve škole zvykem sdílet úspěch a že vztahy mezi učiteli a žáky jsou dobré (viz [Národní zprávu](#), vybrané položky grafů č. 33–34).

²⁹ Tento index byl sestrojen z baterie výroků uvedených v [Národní zprávě](#), grafu č. 37.

³⁰ V [Národní zprávě](#) (s. 64) je uvedeno, že v ČR byla zaznamenána silná pozitivní souvislost mezi spokojeností učitelů v zaměstnání a názorem, že zpětná vazba má vliv na to, jak učitelé vyučují, a není prováděna pouze za účelem splnit administrativní požadavky.